

**Zápis z 9. zasedání
Kolegia expertů k výkonu rozsudků ESLP
konaného dne 5. září 2023**

Dne 5. září 2022 se na Ministerstvu spravedlnosti („MSP“) konalo 9. zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen po řadě „Kolegium“, „Soud“ a „Úmluva“), poradního orgánu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

(...)

II. ROZSUDKY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

KOMISSAROV PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ (VYDÁVACÍ VAZBA PŘI SOUBĚHU EXTRADIČNÍHO A AZYLOVÉHO ŘÍZENÍ)

Zástupkyně KVZ K. RADOVÁ připomněla, že dle judikatury Ústavního soudu („ÚS“) cizinec nemůže být vydán do cizího státu za účelem trestního řízení, aniž by bylo pravomocně rozhodnuto o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud tedy cizinec požádá o azyl v průběhu extradičního řízení a je vzat do předběžné nebo vydávací vazby, délka azylového řízení má přímý dopad na délku jeho zbavení svobody. V projednávaném rozsudku Soud stanovil, že při posuzování dalšího trvání vazby je třeba se řídit lhůtami danými zákonem o azylu. Pokud dochází k jejich překračování, je nutné zkoumat, zda jde o neodůvodněné prodlevy.

Výkon rozsudku má tři pilíře. *Prvním* je prodloužení lhůty na vydání rozhodnutí o mezinárodní ochraně z 60 dnů na 90 dní a zajištění, aby tato nově stanovená lhůta byla v praxi MV skutečně dodržována. KVZ ve spolupráci s MV monitoruje, jak aktuálně řízení probíhají a zda je nová lhůta v praxi naplňována. Správní soudy, které rozhodnutí MV přezkoumávají, mají lhůtu 60 dní. Tato lhůta se zdá být splnitelná. Problém vyvstává s brzkou identifikací těchto případů, aby o nich mohl soud rozhodovat přednostně. Byla proto jako *druhé* opatření zavedena nová spisová značka ze strany MV pro azylová řízení, která běží souběžně s řízením extradičním. Ta by měla správním soudům pomoci identifikovat případy podléhající zkráceným lhůtám. *Třetím* pilířem je pojistka ze strany trestních soudů – pokud dochází k prodlevám v azylovém řízení, je nutné z jejich strany zjišťovat, zda jsou odůvodněné a jestli je další trvání vazby zákonné. Své posouzení pak soudy musí promítnout do odůvodnění o prodloužení vazby. Ze schůzky se zástupci soudců trestních úseků, Nejvyššího státního zastupitelství („NSZ“) a ÚS vyplynulo, že trestní soudy jsou odhodlány posuzovat průběh azylových řízení. Je ale nutné zajistit hladké předávání potřebných informací o jejich průběhu ze strany MV a správních soudů. KVZ proto plánuje na podzim uspořádat kulatý stůl k výkonu rozsudku, kterého by se účastnili jak zástupci MV a správních soudů, tak zástupci soudů trestních, NSZ, ÚS a MSP s cílem nastavit účinné předávání informací.

Zástupce MV L. TOMÁNY shrnul provedená opatření. Kromě zmíněného prodloužení lhůty jde o specifikaci případů náchylných na průtahy, kdy dochází k přerušení řízení či běhů lhůt. Upozornil na zavedení monitorovacího systému pro takové případy a nového koncentrování těchto případů na jednom pracovišti. V současné době se daří lhůty dodržovat, počet případů běžících souběžně s extradičním řízením v návaznosti na agresi Ruské federace proti Ukrajině výrazně poklesl, jelikož se většinou jednalo právě o případy ruských a ukrajinských občanů. Momentálně jde o jednotky případů. Ve všech jsou lhůty dodržovány. MV s KVZ spolupracuje na zavedení systému předávání informací

nezbytných k posouzení zákonnosti vazby příslušným soudům a státním zastupitelstvím („SZ“). Informace jsou předávány vždy na vyžádání konkrétního soudu či SZ. Uvedl, že MV je připraveno se zúčastnit kulatého stolu a podílet se na upřesnění postupu při předávání informací. Dále podotkl, že mají informaci o tom, že Ukrajina má v plánu začít s žádostmi o extradici svých občanů, kteří se vyhýbají branné povinnosti. Je tedy možné, že takových případů bude zase více.

Zástupce veřejného ochránce práv V. A. SCHORM upozornil, že je při posuzování dalšího trvání vazby trestními soudy klíčové, aby země původu nezískala informaci o podání žádosti o mezinárodní ochranu. Podotkl, že plnění daného rozsudku je často problémem zejména kvůli nepředávání informací mezi vnitrostátními orgány. Dále upozornil, že mohou podobné situace nastat i v rámci EU v případech souběhu tzv. dublinského a extradičního řízení. V takových případech je potřeba vyčkat na prvostupňové rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany.

Zástupce MV L. TOMÁNY reagoval, že do monitorovacího systému jsou řazeny i tyto případy.

Zástupce Nejvyššího státního zastupitelství („NSZ“) J. CHROMÝ kvitoval přizvání SZ do debaty. Předestřel, že náměstek nejvyššího státního zástupce dr. Polák, který je garantem mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, prezentoval na jednání k výkonu rozsudku své zkušenosti. NSZ je připraveno se na výkonu rozsudku dále podílet. Dále upozornil na celorepublikovou poradnu specializovanou na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech, na které byl probírán i tento případ. Vzhledem k tomu, že je agenda koncentrována na krajské úrovni, je možné tímto způsobem výkon rozsudku podchytit.

Zástupkyně KVZ K. RADOVÁ reagovala, že byla probírána i možnost změny v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci, která by zakotvila povinnost soudů rozhodujících o vazbě posoudit v případě souběhu i azylové řízení. Přímočařejším řešením se ale jeví právě poučení soudců v rámci seminářů. V rámci následného dohledu nad výkonem rozsudku se uvidí, zda je takový postup postačující. V prosinci 2023 KVZ předloží Výboru ministrů zprávu o výkonu rozsudku spolu s monitorovací tabulkou o průběhu azylových a extradičních řízení běžících v souběhu.

Závěry:

Kolegium vítá dosavadní postup ve všech třech pilířích výkonu rozsudku. Vyzývá MV, aby pokračovalo v systému identifikace případů, ve kterých je nutný spěšný postup, a dodržovalo zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí v případech, kdy azylové řízení běží souběžně s řízením extradičním. Žádá, aby bylo na příštím zasedání informováno o dalším postupu ve výkonu rozsudku, včetně výsledků jednání kulatého stolu k nastavení účinného předávání informací mezi všemi relevantními aktéry.

V Praze dne 20. září 2023